

Nedstängningsstöd

Mars 2021

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Förslag till förordning om förstärkt omställningsstöd vid nedstängning	4
3	Bakgrund.....	11
3.1	Befintlig reglering om omställningsstöd	11
3.2	Covid-19-lagen.....	13
3.3	EU:s statsstödsregler	13
4	Nedstängningsstöd	14
4.1	Införande av ett nedstängningsstöd	14
4.2	Vilka nedstängningar som omfattas	15
4.3	Huvudsaklig utformning av stödet	17
4.4	Lönekostnader	19
5	Konsekvensanalys.....	21
5.1	Syfte och alternativa lösningar	21
5.2	Offentligfinansiella effekter	21
5.3	Effekter för företagen	23
5.3.1	De administrativa kostnaderna beror på företagens storlek och nivån på stödet.....	24
5.4	Effekter för makroekonomin och sysselsättningen.....	26
5.5	Effekter för enskilda.....	26
5.6	Effekter för offentlig sektor.....	26
5.7	Fördelningseffekter	26
5.8	Effekter för jämställdheten	27
5.9	Effekter för myndigheter och domstolar	27
5.10	Förslaget förenlighet med EU-rätten	28

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås att ett nedstängningsstöd i form av ett förstärkt omställningsstöd införs för det fall regeringen beslutar om tillfälliga nedstängningar och förbud för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19.

Nedstängningsstödet får i huvudsak samma reglering som gäller enligt befintliga förordningar om omställningsstöd, främst förordning (2021:194) om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag som gäller för perioden juni–juli 2020. Nedstängningsstödet är mer förmånligt och ersättning kan ges med upp till 100 procent av de fasta kostnaderna.

För att vara berättigad till ersättning ska ett krav vara att företaget varit förhindrad att bedriva verksamhet till följd av föreskrifter om förbud eller nedstängning som regeringen meddelat och som ska underställas riksdagen eller motsvarande beslut om nedstängning som länsstyrelsen beslutat i enskilda fall. Rätt till stöd förutsätter att företagets nettoomsättning för stödperioden minskat med minst 25 procent i förhållande till omsättningen för referensperioden på grund av att företaget varit förhindrat att bedriva sin verksamhet till följd av nedstängning.

Löner kommer även utgöra en fast kostnad till skillnad från tidigare omställningsstöd.

Stöd ges med sammanlagt maximalt 75 miljoner kronor per månad och företag. Ansökan om stöd ska ges in till Skatteverket.

2 Förslag till förordning om förstärkt omställningsstöd vid nedstängning

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna förordning innehåller kompletterande bestämmelser om sådant omställningsstöd som Skatteverket får lämna till företag enligt lagen (2020:548) om omställningsstöd.

Förordningen är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Omställningsstöd vid nedstängning får lämnas i enlighet med Europeiska kommissionens beslut den [...] i ärende SA.XXX (2021/N).

Enligt kommissionens beslut får ett beslut av Skatteverket att bevilja omställningsstöd inte fattas efter den [...].

Förordningens innehåll

2 § I denna förordning finns bestämmelser om

- uttryck i förordningen (3 §),
- stödperiod och referensperiod (4 §),
- när omställningsstöd vid nedstängning får lämnas (5–9 §§),
- vissa ombildningar (10 §),
- beräkning av omställningsstöd vid nedstängning (11–18 §§),
- hur ansökan ska göras (19 och 20 §§),
- utbetalning av omställningsstöd vid nedstängning (21 §),
- rätt att meddela föreskrifter (22 §), och
- anmälan om brott (23 §).

Uttryck i förordningen

3 § Uttryck som används i denna förordning har samma innebörd och tillämpningsområde som i lagen (2020:548) om omställningsstöd.

Stödperiod och referensperiod

4 § Stödperiod enligt denna förordning är [...]

En stödperiods motsvarande månad 2019 utgör stödperiodens referensperiod.

När omställningsstöd vid nedstängning får lämnas

5 § Ett företag har efter ansökan rätt till omställningsstöd vid nedstängning om företagets nettoomsättning för stödperioden understiger nettoomsättningen för referensperioden.

För rätt till omställningsstöd krävs även att en del av nedgången i nettoomsättning, motsvarande minst 25 procent av referensperiodens nettoomsättning, är direkt orsakad av att företaget inte har kunnat bedriva sin verksamhet i samma omfattning som tidigare till följd av

1. föreskrifter om förbud eller nedstängning som regeringen har meddelat med stöd av 7 § andra stycket, 8 § andra stycket, 9 § andra stycket, 10 § andra stycket, 11 § andra stycket eller 12 § lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19,

2. beslut om förbud eller nedstängning i enskilda fall meddelade av länsstyrelsen enligt 16 § samma lag, eller

3. föreskrifter om att serveringsställen ska hållas stängda som regeringen har meddelat med stöd av 11 § andra stycket lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

6 § För att omställningsstöd vid nedstängning ska få lämnas krävs även att

1. företagets nettoomsättning uppgick till minst 180 000 kronor under det räkenskapsår som avslutats närmast före den 1 maj 2020,

2. stödet för stödperioden, beräknat enligt 11–18 §§, uppgår till minst 5 000 kronor,

3. företaget har gjort vad som skäligen kan krävas för att uttömma möjligheterna till försäkringsersättning, skadestånd och liknande ersättning samt annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som stödet beräknas på,

4. företaget inte är ett sådant företag som lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag tillämpas på och inte heller är en utländsk juridisk person av motsvarande slag som bedriver verksamhet i Sverige genom en filial, och

5. ansökan om stöd har inkommit till Skatteverket senast den [...].

Om räkenskapsåret som avses i första stycket 1 är längre eller kortare än tolv månader, ska kravet på minsta nettoomsättning justeras i motsvarande mån.

Vad som anges om annat statligt stöd i första stycket 3 gäller inte stöd enligt förordningen (2021:126) om omställningsstöd för augusti 2020–februari 2021 eller förordningen (2021:143) om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare.

7 § Med *nettoomsättning* avses intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i företagets normala verksamhet med avdrag för lämnade rabatter, mervärdesskatt och annan skatt som är direkt knuten till omsättningen, under förutsättning att intäkterna är hänförliga till en näringsverksamhet som bedrivs i Sverige. Intäkter från finansiella instrument och valutahandel ingår dock inte i nettoomsättningen.

En intäkt ska anses hänförlig till den månad som den hade ansetts belöpa sig på om varje kalendermånad hade utgjort ett separat räkenskapsår för företaget, med tillämpning av de redovisningsprinciper som företaget tillämpat för det räkenskapsår som avslutats närmast före den 1 maj 2020.

Om en hyresvärd har tagit emot stöd enligt förordningen (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran, ska den del av stödet som avser hyresrabatt för en viss månad anses ingå i hyresvärdens nettoomsättning för den månaden.

Om nettoomsättningen för en stödperiod eller en referensperiod, vid en beräkning enligt första–tredje styckena, uppgår till ett negativt belopp ska nettoomsättningen för perioden anses vara noll kronor.

8 § Omställningsstöd vid nedstängning får beviljas endast om företaget har lämnat ett skriftligt, undertecknat yttrande från en revisor tillsammans med ansökan. Revisorn ska yttra sig över följande uppgifter i företagets ansökan:

1. nedgången i företagets nettoomsättning vid en jämförelse mellan nettoomsättningen för stödperioden och nettoomsättningen för referensperioden,

2. den procentuella nedgång i nettoomsättning som avses i 5 § andra stycket,

3. huruvida de villkor som anges i 5 § samt 6 § första stycket 1 är uppfyllda,

4. summan av företagets fasta kostnader enligt 12–15 §§ för stödperioden,

5. i vilken omfattning företaget har tagit emot sådan ersättning eller sådant stöd som avses i 16 §, och

6. nedgången i företagets bruttoresultat vid en jämförelse mellan bruttoresultatet för stödperioden och bruttoresultatet för referensperioden, om företaget är ett sådant förlustföretag som avses i 18 § andra stycket.

Revisorn ska granska räkenskapsmaterial, sammanställningar och annat underlag som ligger till grund för uppgifterna i ansökan. Granskningen ska utföras med professionell skepticism och vara så ingående och omfattande som god revisionssed kräver, med beaktande av vad som anges i tredje stycket.

Revisorn ska granska de uppgifter i ansökan som yttrandet avser och rapportera sina iakttagelser. Om det sökta omställningsstödet uppgår till minst 3 miljoner kronor, ska revisorn i stället bestyrka dessa uppgifter med rimlig säkerhet.

Kravet på yttrande från revisor enligt första stycket gäller inte om det sökta omställningsstödet understiger 100 000 kronor och Skatteverket inte enligt 8 § andra stycket lagen (2020:548) om omställningsstöd har begärt att företaget ger in ett sådant yttrande.

Om ett företag ansöker om omställningsstöd för fler än en stödperiod enligt 4 § första stycket gäller vad som anges i fjärde stycket för respektive stödperiod var för sig.

9 § Omställningsstöd vid nedstängning får inte lämnas om företaget den 31 december 2019 var ett företag i svårigheter enligt artikel 2.18 i Europeiska kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken dessa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

Omställningsstöd vid nedstängning får inte heller lämnas om företaget vid tidpunkten för prövningen av ansökan för respektive stödperiod

1. kan anses vara på obestånd,

2. har näringsförbud,

3. har skatte- eller avgiftsskulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning, eller

4. är föremål för betalningskrav på grund av ett tidigare kommissionsbeslut som förklarar ett stöd olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

Om företaget är en juridisk person gäller vad som anges i andra stycket 2 även den eller de fysiska personer som har ett betydande inflytande i verksamheten.

Vissa ombildningar

10 § Om en enskild näringsidkare under perioden 1 mars 2020–28 februari 2021 har överlåtit hela näringsverksamheten till ett nybildat aktiebolag gäller följande. Vid tillämpning av 5 § och 6 § första stycket 2 får den enskilda näringsidkarens nettoomsättning för referensperioden anses utgöra aktiebolagets nettoomsättning för denna period. Vid tillämpning av 6 § första stycket 1 får den enskilda näringsidkarens nettoomsättning för det räkenskapsår som avslutats närmast före den 1 maj 2020 anses utgöra aktiebolagets nettoomsättning för detta räkenskapsår.

Första stycket får endast tillämpas under förutsättning att

1. den enskilda näringsidkaren äger samtliga andelar i aktiebolaget vid tidpunkten för prövningen av ansökan om omställningsstöd, och

2. omställningsstöd för stödperioden inte söks av den enskilda näringsidkaren eller ett annat aktiebolag som den enskilda näringsidkaren äger samtliga andelar i.

Beräkning av omställningsstöd

11 § Omställningsstöd vid nedstängning ges med ett belopp som motsvarar en andel av företagets fasta kostnader för stödperioden. Andelen fasta kostnader för stödperioden beräknas som den procentuella nedgång i nettoomsättning som avses i 5 § andra stycket.

Om stödet enligt första stycket uppgår till minst 100 000 kronor, ges omställningsstöd även för administrativa kostnader som uppkommit med anledning av ansökan för den stödperioden. Sådant stöd ges med högst 10 000 kronor per stödberättigat företag och stödperiod som stöd beviljas för.

12 § Med *fasta kostnader* avses kostnader för

1. hyra och leasing, med avdrag för lämnade rabatter, om avtalstiden är minst sex månader,

2. räntor, med undantag för vinstandelsräntor och räntor enligt sådana finansiella instrument som avses i 24 b kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229), till den del de överstiger ränteintäkter för perioden,

3. värdeminskning på anläggningstillgångar samt nödvändiga reparationer och underhåll av sådana tillgångar,

4. fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift som företaget är skatt- eller avgiftsskyldigt för,

5. förbrukning av vatten och elektricitet, med undantag för elektricitet som förbrukas i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet, avlopp, internet och telefoni samt uppvärmning av lokaler,

6. tjänster som avser städning, sophantering, larm och bevakning,

7. tjänster som avser tvätt av textilier, till den del kostnaden inte är beroende av mängden textilier eller liknande, om avtalstiden är minst tre månader,

8. försäkringar mot ekonomisk förlust genom sakskada, ersättningsskyldighet eller ren förmögenhetsskada i övrigt,
9. djurfoder,
10. franchiseavgifter,
11. offentligrättsliga tillstånd samt återkommande tillsyns- och kontrollavgifter som betalas för en viss tidsperiod,
12. royalties och licensavgifter för immateriella rättigheter,
13. farledsavgifter inom sjöfart, till den del avgiften inte är beroende av antalet passagerare eller lasten ombord fartyget, och
14. löner.

Kostnaden för värdeminskning på anläggningstillgångar enligt första stycket 3 utgörs av företagets planmässiga avskrivningar av anläggningstillgångar enligt räkenskaperna.

Sådana avgifter som avses i första stycket 10 och 12 ska inte räknas som fasta kostnader till den del avgiften är beroende av försäljningsvolym eller liknande.

13 § Med *löner* avses företagets underlag för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) för den redovisningsperiod som motsvarar stödperioden, ökad med påförda arbetsgivaravgifter för redovisningsperioden. Avdrag ska göras för belopp som företaget har fått eller kommer att få som

1. preliminärt stöd enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete för samma period,
2. ersättning för sjuklönekostnader enligt lagen (1991:1047) om sjuklön eller förordning (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19 för samma period, och
3. annat stöd eller bidrag för lönekostnader för samma period.

Om slutligt stöd vid korttidsarbete har beslutats när ansökan om nedstängningsstöd prövas av Skatteverket ska avdraget i första stycket 1 i stället göras med det belopp som motsvarar det slutliga stödet för perioden.

14 § Som fasta kostnader räknas inte kostnader som

1. är möjliga för företaget att undvika genom sådana åtgärder som skäligen kan krävas vid en plötslig nedgång i produktionen eller omsättningen av varor eller tjänster,
2. utgörs av ingående mervärdesskatt som företaget har rätt att göra avdrag för enligt 8 kap. mervärdesskattelagen (1994:200) eller få återbetald enligt 10 kap. samma lag,
3. är hänförliga till förbrukning av bränsle för uppvärmning av lokaler eller elektricitet enligt 12 § första stycket 5 till den del sådan förbrukning ger rätt till skattebefrielse enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi,
4. är hänförliga till en verksamhet som bedrivs i utlandet,
5. motsvaras av en intäkt hos någon som ingår i samma koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554), eller
6. är hänförliga till verksamhet som inte utgör näringsverksamhet enligt 13 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229).

15 § Vid tillämpning av 11 § ska en kostnad anses hänförlig till den månad som den hade ansetts belöpa sig på om varje kalendermånad hade utgjort ett separat räkenskapsår för företaget, med tillämpning av de

redovisningsprinciper som företaget tillämpat för det räkenskapsår som avslutats närmast före 1 maj 2020.

16 § Omställningsstödet vid nedstängning ska minskas med belopp som företaget fått eller kommer att få i

1. försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning eller sådana fasta kostnader som omställningsstödet beräknas på, eller

2. annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana fasta kostnader som omställningsstödet beräknas på.

17 § Omställningsstöd vid nedstängning ges med högst 75 miljoner kronor per stödberättigat företag för varje stödperiod.

Om flera företag i en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen är berättigade till omställningsstöd vid nedstängning enligt denna förordning, avser det maximala stödet hela koncernen och fördelas på respektive stödberättigat företag i förhållande till storleken på det omställningsstöd vid nedstängning företaget hade varit berättigat till utan tillämpning av första stycket.

18 § Om företaget är ett förlustföretag gäller följande. Utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna förordning får omställningsstöd vid nedstängning inte lämnas med ett belopp som överstiger den nominella nedgången i bruttoresultat för stödperioden jämfört med referensperioden.

Ett företag anses vara ett *förlustföretag* om

1. företaget har redovisat ett negativt rörelseresultat före finansiella poster för det räkenskapsår som avslutats närmast före den 1 maj 2020, eller

2. stödet för stödperioden, beräknat enligt 11–17 §§, överstiger den nominella nedgången i nettoomsättning för stödperioden jämfört med referensperioden.

Med *bruttoresultat* avses nettoomsättningen enligt 7 §

1. minskad med

– periodens kostnader för handelsvaror, legoarbeten och underentreprenader, och

– periodens inköp av råvaror och förnödenheter, samt

2. justerad för periodens förändringar av lager av

– råvaror och förnödenheter,

– produkter i arbete och färdiga egentillverkade varor, och

– pågående arbete för någon annans räkning.

Med *rörelseresultat före finansiella poster* avses årets resultat före

– skatter,

– bokslutsdispositioner,

– räntor och liknande intäkter och kostnader,

– nedskrivningar av finansiella anläggningstillgångar och kortfristiga placeringar, och

– intäkter från andelar i koncernföretag, intresseföretag, gemensamt styrda företag och andra företag som det finns ett ägarintresse i samt övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar.

De poster som avses i tredje stycket ska hänföras till en viss period i enlighet med de principer som anges i 15 §.

Hur ansökan ska göras

19 § En ansökan om omställningsstöd vid nedstängning ska göras elektroniskt på ett av Skatteverket fastställt formulär.

20 § Om flera företag som vid tidpunkten för ansökan ingår i en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) ansöker om omställningsstöd vid nedstängning, ska ansökningarna ges in samtidigt. Dessa företag ska också lämna uppgifter om koncernstrukturen.

Utbetalning av omställningsstöd vid nedstängning

21 § Om det finns ett överskott på skattekontot efter att ett omställningsstöd vid nedstängning krediterats enligt 7 § lagen (2020:548) om omställningsstöd, ska det överskjutande beloppet automatiskt betalas ut till det konto som har registrerats hos ett bank- eller kreditmarknadsföretag enligt 14 kap. 8 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261).

Rätt att meddela föreskrifter

22 § Skatteverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen (2020:548) om omställningsstöd och denna förordning.

Anmälan om brott

23 § I 18 kap. 8 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261) finns en skyldighet för Skatteverket att till åklagare anmäla brott enligt lagen (2020:548) om omställningsstöd.

Denna förordning träder i kraft den [...].

3 Bakgrund

3.1 Befintlig reglering om omställningsstöd

Spridningen av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 medför inte enbart humanitära konsekvenser utan även ekonomiska. Det bedöms att den svenska BNP-tillväxten blir lägre 2020 på grund av virusutbrottet än vad som annars hade varit fallet. Spridningen av viruset har lett till restriktioner och beteendeförändringar samt generellt större osäkerheter i ekonomin vilket i sin tur har lett till kännbara ekonomiska konsekvenser för svenska företag. Sammantaget bedöms det nya coronaviruset få betydande ekonomiska konsekvenser för både enskilda branscher och den ekonomiska tillväxten. För svensk tillväxt och konkurrenskraft är det av avgörande betydelse att de negativa effekterna av spridningen av coronaviruset så långt som möjligt begränsas. Flera åtgärder har vidtagits för att dämpa de negativa ekonomiska effekterna och effekterna för företag i samhället.

En av de vidtagna åtgärderna är införandet av ett omställningsstöd till företag som fått minskad omsättning på grund av coronaviruset. Syftet med omställningsstödet är att lindra de ekonomiska konsekvenserna av spridningen av covid-19 och göra det möjligt för företag att överbygga den akuta krisen samt underlätta för företag att ställa om och anpassa sin verksamhet (prop. 2019/20:181 s. 26).

Den 22 juni 2020 trädde lagen (2020:548) om omställningsstöd i kraft. Lagen innehåller i huvudsak grundläggande bestämmelser om vilka företag som kan ha rätt till omställningsstöd samt förfarandet hos Skatteverket. Av 2 § första stycket lagen om omställningsstöd framgår bl.a. att rätt till omställningsstöd har företag som bedriver sådan näringsverksamhet i Sverige som avses i 13 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229) och är godkända för F-skatt enligt 9 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244). Kravet på F-skatt gäller dock inte bland annat vissa ideella organisationer som är undantagna från skattskyldighet enligt 7 kap. 3 § inkomstskattelagen.

Lagen om omställningsstöd kompletteras av förordningen (2020:552) om omställningsstöd för mars och april 2020, förordningen (2020:838) om omställningsstöd för maj–juli 2020, förordningen (2021:126) om omställningsstöd för augusti 2020–februari 2021 samt förordningen (2021:194) om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag. I förordningarna anges bl.a. när omställningsstöd lämnas och hur beräkningen av stödet ska göras. Enligt förordningarna är en grundläggande förutsättning för stöd att företagets nettoomsättning för stödperioden i större omfattning understiger nettoomsättningen för motsvarande period 2019, den s.k. referensperioden. Kraven på storleken på omsättningstappet varierar beroende på vilken period som avses.

Enligt förordningarna är ett ytterligare krav för stöd att nedgången i nettoomsättning så gott som uteslutande är orsakad av effekterna av spridningen av covid-19. Det krävs även att företaget under det närmast föregående räkenskapsåret hade en nettoomsättning på minst 250 000 kronor och att stödet uppgår till minst 5 000 kronor. Vidare får företaget

under en viss period inte verkställa ett beslut om vinstutdelning, gottgörelse, förvärf av egna aktier eller minskning av aktiekapitalet eller den bundna överkursfonden eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna eller medlemmarna. Ett sådant beslut om värdeöverföring får inte heller fattas av företagets stämma, styrelse eller motsvarande organ under denna period. Därutöver krävs att företaget gjort vad som skäligen kan krävas för att uttömma möjligheterna till försäkringsersättning, skadestånd och liknande ersättning samt annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som stödet beräknas på.

Enligt förordningarna för perioderna mars–juli 2020 ges stöd med ett belopp som motsvarar en andel av företagets fasta kostnader för respektive stödperiod. Andelen fasta kostnader beräknas som den procentuella nedgången i nettoomsättning för stödperioden jämförd med referensperioden, multiplicerad med 0,75 för perioderna. För perioderna augusti–oktober 2020, november–december 2020 respektive januari–februari 2021 beräknas i stället storleken på omställningsstödet som de fasta kostnaderna med avdrag för täckningsbidraget multiplicerat med 0,7. För små företag ska summan i stället multiplicerat med 0,75 för augusti–oktober 2020 och med 0,9 för november–december 2020 respektive januari–februari 2021.

Vad som utgör fasta kostnader anges genom en uttömmande uppräkningslista i förordningarna. Bland annat omfattas hyra och leasing, räntor och värdeminskning på anläggningstillgångar. Avräkning ska ske för bland annat försäkringsersättning, skadestånd och annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som omställningsstödet beräknas på. Detta gäller oavsett om ersättningen eller stödet upptagits i företagets nettoomsättning för stödperioden.

Om det sökta omställningsstödet uppgår till minst 100 000 kronor får omställningsstöd beviljas endast om företaget har lämnat ett skriftligt, undertecknat yttrande från en revisor tillsammans med ansökan. Vilka närmare krav som ställs på revisorns granskning anges i respektive förordning om omställningsstöd

Förordningen (2021:194) om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag avser perioden juni–juli 2020. Den är i huvudsak utformad på samma sätt som för perioderna mars–april, maj och juni–juli 2020. Precis som i det ordinarie omställningsstödet för juni–juli krävs ett omsättningstapp på mer än 50 procent för stödperioden. Skillnaden är att förordningen endast riktar sig mot företag som inte har kunnat bedriva sin verksamhet i samma omfattning som tidigare till följd av bestämmelser i förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, bestämmelser i förordningen (2020:127) om tillfälligt inreseförbud till Sverige, förbud i annan stats lagstiftning som begränsar möjligheten att resa till eller från Sverige, eller Utrikesdepartementets avrådan från resor, om avrådan utfärdats med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19. Det krävs en nedgång motsvarande minst 25 procent av referensperiodens nettoomsättning till följd av ovanstående begränsningar. Den andra skillnaden är att företag som varit helt förhindrade från att bedriva verksamhet till följd av förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar kan få ersättning motsvarande 100 procent av sina fasta kostnader. I de fall revisorsintyg

krävs gäller att revisorns intyg som huvudregel ska följa den s.k. granskningsstandarden. Om det sökta stödet uppgår till minst 3 miljoner kronor ska i stället den s.k. bestyrkandestandarden tillämpas.

Stöd ges med högst 150 miljoner kronor för stödperioden mars och april 2020 och 75 miljoner kronor för stödperioden maj 2020. För juni–juli 2020 ges stöd med högst 8 miljoner kronor per företag. För månaderna augusti 2020 till och med april 2021 ges stöd med maximalt 97 miljoner kronor. För de särskilt drabbade företagen ges stöd med högst 150 miljoner kronor för perioden juni–juli 2020. Om företaget ingår i en koncern avser dessa belopp koncernen som helhet. Det finns även särskilda regler som begränsar rätten till stöd för s.k. förlustföretag.

3.2 Covid-19-lagen

Lagen (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, kallad covid-19-lagen innebär att regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer genom föreskrifter och beslut får vidta åtgärder för att motverka trängsel eller på annat sätt förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Syftet är att möjliggöra träffsäkra åtgärder som inte i onödan hindrar sådan verksamhet som kan genomföras på ett från smittskyddssynpunkt säkert sätt. Som en yttersta åtgärd, om andra smittskyddsåtgärder bedöms otillräckliga, ges möjlighet att meddela föreskrifter om förbud eller nedstängning avseende olika typer av verksamheter och platser. Det kan t.ex. handla om att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas, att platser för fritids- eller kulturverksamhet och handelsplatser och serviceinrättningar ska hållas stängda, att kollektivtrafik och inrikes flygtrafik inte får bedrivas samt att användning och upplåtelse av platser för privata sammankomster inom ramen för yrkesmässig verksamhet ska förbjudas. På motsvarande sätt har det i 11 § lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen införts en bestämmelse som möjliggör nedstängning av serveringsställen.

3.3 EU:s statsstödsregler

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, förkortat EUF-fördraget, innehåller regler som ska säkerställa en väl fungerande konkurrens på den inre marknaden. Bland dessa regler finns bestämmelser om statligt stöd. Bestämmelserna återfinns i artiklarna 107–109 i EUF-fördraget och har till syfte att förhindra att konkurrensförhållandena inom unionen snedvrids genom att medlemsstaterna gynnar vissa företag eller viss produktion ekonomiskt. Dessa bestämmelser måste beaktas vid utformningen av nya författningar.

Enligt artikel 107.1 är i princip allt statligt stöd förbjudet, om stödet snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion och påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Kommissionen kan efter prövning förklara att en statlig stödåtgärd anses förenlig med den inre marknaden enligt vissa kriterier

som anges i fördragets artikel 107.2 och 107.3. Medlemsstaterna ska enligt artikel 108.3 anmäla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder till kommissionen. Innan kommissionen har gett sitt godkännande får åtgärden inte vidtas.

Konsekvenserna av att inte följa bestämmelserna avseende genomförandeförbudet hanteras i lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Statligt stöd som lämnas i strid med genomförandeförbudet ska återkrävas från stödmottagaren jämte ränta så att konkurrensförhållandet återställs.

Av artikel 107.3 b i EUF-fördraget framgår att stöd för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi kan anses förenligt med den inre marknaden. Stöd kan därför, efter en prövning av kommissionen i varje enskilt fall, ges för att avhjälpa en allvarlig störning i medlemsstatens ekonomi. I kommissionens meddelande den 20 mars 2020 om en tillfällig ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 (2020/C 91 I/01), benämnt det tillfälliga ramverket, anger kommissionen följande. Med hänsyn till att covid-19-utbrottet påverkar alla medlemsstater och att de åtgärder för att begränsa spridningen som medlemsstaterna har vidtagit påverkar företagen, kan statligt stöd anses berättigat och förklaras förenligt med den inre marknaden på grundval av artikel 107.3 b i EUF-fördraget under en begränsad tid, för att avhjälpa den likviditetsbrist som företag drabbats av och säkerställa att de störningar som orsakats av covid-19-utbrottet inte undergräver företags livskraft, särskilt små och medelstora företag.

Det tillfälliga ramverket har reviderats vid flera tillfällen, senast den 28 januari 2021. Genom kommissionens meddelande den 13 oktober 2020 om en fjärde ändring av det tillfälliga ramverket (2020/C 340 I/01) infördes ett särskilt avsnitt för stöd för fasta kostnader (avsnitt 3.12). Enligt de nya reglerna kan stöd som ges för fasta kostnader godkännas enligt artikel 107.3 b i EUF-fördraget om vissa angivna villkor är uppfyllda.

Det befintliga omställningsstödet har godkänts av kommissionen genom beslut den 11 juni 2020 i ärende SA.57372 (2020/N), den 12 oktober 2020 i ärende SA.58631 (2020/N) respektive SA.58822 (2020/N) och den 12 februari 2021 i ärende SA.60275 (2021/N) samt den 23 november 2020 i ärende SA.59563(2020/N). Stödet för stödperioderna mars och april samt maj och stödet till särskilt drabbade företag för stödperioden juni–juli har godkänts enligt artikel 107.2 b i EUF-fördraget (stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser). Omställningsstödet för augusti 2020-februari 2021 godkändes enligt artikeln 107.3 b.

4 Nedstängningsstöd

4.1 Införande av ett nedstängningsstöd

Promemorians förslag: Ett nedstängningsstöd i form av ett förstärkt omställningsstöd införs för det fall regeringen beslutar om tillfälliga
--

nedstängningar och förbud för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19.

Det ska i så fall ske genom att en ny förordning om förstärkt omställningsstöd vid nedstängning införs.

Skälen för promemorians förslag: Spridningen av sjukdomen covid-19 innebär fortsatt allvarliga konsekvenser för företag och individer.

Ett beslut om tillfällig nedstängning i enlighet med covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen är ett mycket långtgående och ingripande beslut som kan få betydande negativa ekonomiska konsekvenser för de som drabbas. Det finns därför behov av att vidta kompenserande åtgärder, i de fall föreskrifter meddelas, för att lindra de ekonomiska skadeverkningarna av spridning av covid-19 för företag, löntagare och andra aktörer i Sverige. Det bör därför förberedas ett riktat stöd till företag som till följd av eventuella beslut om nedstängning som meddelas enligt covid-19-lagen eller lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen förhindras att bedriva verksamhet, ett s.k. nedstängningsstöd.

Det omställningsstöd som har införts för företag enligt lagen (2020:548) om omställningsstöd bedöms vara möjligt att rikta mot företag som omfattas av en eventuell nedstängning, och kan dessutom göras mer förmånligt vid en nedstängning. Det är därför lämpligt att ett nedstängningsstöd utformat som ett förstärkt omställningsstöd införs för det fall regeringen beslutar om tillfälliga nedstängningar och förbud för att förhindra spridningen av covid-19. Lagen om omställningsstöd kommer därmed att vara tillämplig. Kompletterande föreskrifter om nedstängningsstödet kommer att meddelas i en särskild förordning.

Stödet måste utformas i enlighet med artikel 107.2 b i EUF-fördraget. Det kan innebära att justeringar kommer att behöva göras av utformningen under processen för att få ett godkännande av kommissionen.

4.2 Vilka nedstängningar som omfattas

Promemorians förslag: För att vara berättigad till ersättning ska ett krav vara att ett företag inte kan bedriva sin verksamhet i samma omfattning som tidigare till följd av föreskrifter om förbud eller nedstängning som regeringen meddelat och som ska underställas riksdagen eller motsvarande beslut om nedstängning som länsstyrelsen beslutat i enskilda fall.

Skälen för promemorians förslag: Spridningen av covid-19 har under kort tid fått mycket stora konsekvenser för samhället och ekonomin. Regeringen har därför infört flera stöd för att underlätta för företag att överbygga krisen. Nedstängningsstödet är ett komplement till de företagsstöd som regeringen redan har infört eller kommunicerat att den kommer att införa. Syftet är inte att alla åtgärder vidtagna med grund i covid-19-lagen ska omfattas av nedstängningsstödet utan att endast de mest ingripande besluten ska ge rätt till nedstängningsstöd. Företag som inte omfattas av nedstängningsstödet men ändå drabbas av föreskrifter meddelade med stöd av covid-19-lagen eller andra lagar och förordningar

har möjlighet att ansöka om andra stöd t.ex. det ordinarie omställningsstödet och omsättningsstödet. De företagen har inte heller tvingats att stänga ned utan har möjlighet att ställa om sin verksamhet till förutsättningarna som gäller under pandemin.

De mest ingripande åtgärderna ska inom en vecka från den dag då föreskriften beslutades underställas riksdagens prövning (15 § covid-19-lagen och 12 § lagen [2020:526] om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen). Det ska göras genom en proposition till riksdagen och i den ska även en bedömning av de underställda föreskrifternas ekonomiska konsekvenser för företag, löntagare och andra aktörer göras (prop. 2020/21:79 avsnitt 11.9). De föreskrifter som ska underställas riksdagens prövning är de som innebär att

- allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas,
- platser för fritids- eller kulturverksamhet ska hållas stängda,
- handelsplatser ska hållas stängda,
- serveringsställen ska hållas stängda,
- kollektivtrafik och inrikes flygtrafik inte får bedrivas
- det införs förbud mot att inom ramen för en verksamhet som bedrivs yrkesmässigt använda eller upplåta lokaler, områden och utrymmen för tillställningar och liknande privata sammankomster, och
- det införs förbud mot att samlas i ett sällskap av en viss storlek på platser dit allmänheten har tillträde.

Nedstängningsstödet omfattning bör motsvara de föreskrifter som ska underställas riksdagens prövning, dvs. de föreskrifter som innebär de mest ingripande åtgärderna. Det innebär att föreskrifter som inte behöver underställas riksdagen inte medför en rätt till nedstängningsstöd. Det kan t.ex. röra en begränsning av antalet deltagare vid en allmän sammankomst eller offentlig tillställning baserat på 7 § första stycket 1 covid-19-lagen. En sådan begränsning behöver inte underställas riksdagen och medför inte rätt till omställningsstöd. Det krävs även att företaget rent faktiskt har blivit föremål för en nedstängning genom en föreskrift från regeringen. En indirekt påverkan på ett företag på grund av ett annat företags stängts ned är därmed inte tillräckligt för att kvalificera för nedstängningsstödet.

Länsstyrelserna har enligt 16 § covid-19-lagen getts möjlighet att i enskilda fall besluta om förbud eller nedstängning motsvarande den möjlighet som regeringen har. Det kan vara fråga om att det har konstaterats att det förekommer en omfattande smittspridning som kan kopplas till en viss verksamhet eller om det på goda grunder kan förutses att ett planerat evenemang kommer att medföra stora risker för smittspridning. Det krävs inte att den som bedriver verksamheten har överträtt en föreskrift om krav på smittskyddsåtgärder (prop. 2020/21:79 s. 106 f.). Ett företag kan således bli föremål för ett beslut från länsstyrelsen utan att ha överträtt någon föreskrift. För den enskilda företagaren är det inte avgörande om beslutet om nedstängning sker genom beslut om föreskrifter från regeringen eller från länsstyrelsen i ett enskilt fall. Länsstyrelsens beslut enligt 16 § covid-19-lagen bör därför omfattas av nedstängningsstödet.

Länsstyrelsen har även tillsynsansvar för att föreskrifter och beslut enligt covid-19-lagen följs (17 § covid-19-lagen). Länsstyrelsen får besluta de förelägganden som behövs för att de föreskrifter och beslut som meddelats

ska följas (20 § covid-19-lagen). Ett föreläggande kan som en yttersta åtgärd innebära att förbud mot att bedriva viss verksamhet och kan förenas med vite (prop. 2020/21:79 s. 70). Kommunen har motsvarande tillsynsansvar enligt lag om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.

Länsstyrelsens och kommunens förelägganden beslutade inom ramen för tillsynen ska inte omfattas av nedstängningsstödet. Syftet med dessa förelägganden är endast att säkerställa att de redan beslutade förbuden och begränsningarna följs och riktar sig mot företag som inte följer de beslutade förbuden och begränsningarna. Det är olämpligt att företag som inte följer de föreskrifter som finns och därför föreläggs att stänga ned av kommunen eller länsstyrelsen inom ramen för tillsynen omfattas av nedstängningsstödet. Det skulle leda till att dessa kan få ett större statligt stöd och därmed hamna i en bättre position än de företag som följer föreskrifterna.

4.3 Huvudsaklig utformning av stödet

Promemorians förslag: Stödordningen baseras i huvudsak på de regler som gäller för omställningsstödet enligt den befintliga förordningen om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag.

Respektive kalendermånad under perioden [XX] utgör en separat stödperiod. Referensperioden är motsvarande period 2019.

Rätt till stöd förutsätter att företagets nettoomsättning för stödperioden minskat med minst 25 procent i förhållande till omsättningen för referensperioden som en direkt orsak av att företaget inte har kunnat bedriva sin verksamhet i samma omfattning som tidigare till följd av en sådan nedstängning som beskrivs i avsnitt 4.2.

Rätt till stöd förutsätter att företagets nettoomsättning uppgick till minst 180 000 kronor under det räkenskapsår som avslutats närmast före den 1 maj 2020.

Subventionsgraden motsvarar den del av omsättningstappet som beror på nedstängningen.

Stödet ges med högst 75 miljoner kronor per företag och månad.

Sista dag för ansökan kommer att bestämmas beroende på när nedstängningsstödet träder i kraft.

Promemorians bedömning: Vinstutdelning bör inte utesluta stöd.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Det nya stödet är ett sådant ekonomiskt stöd till företag vars nettoomsättning har minskat i större omfattning till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 som avses i 1 § lagen (2020:548) om omställningsstöd. Lagens bestämmelser blir därmed tillämpliga på stödet utan att det krävs någon ändring av den. Det innebär att Skatteverket kommer att pröva även dessa ansökningar och då ha tillgång till samma kontrollmöjligheter som finns för det ordinarie stödet. Även återkravs- och straffbestämmelserna i lagen om omställningsstöd kommer att vara tillämpliga för utbetalningar som avser omställningsstödet vid nedstängning.

Vad gäller de föreskrifter som inte regleras i lag ska som angetts det nya stödet regleras i en särskild förordning. Denna förordning ska som

utgångspunkt så långt som möjligt spegla de bestämmelser som finns i de befintliga förordningarna om omställningsstöd, i synnerhet förordningen (2021:194) om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag. Det minskar den administrativa bördan för både företag och Skatteverket samt underlättar ett godkännande från kommissionen.

Respektive stödperiod ska utgöras av en kalendermånad. Referensperiod är motsvarande period 2019. Regeringen har ännu inte beslutat om några föreskrifter som innebär att rätt till nedstängningsstöd ges. Inte heller har någon länsstyrelse fattat beslut i ett enskilt fall om nedstängning enligt 16 § covid-19-lagen. Vilka perioder som stödet ska omfatta kommer att avgöras i samband med att eventuella beslut fattas av regeringen eller länsstyrelsen om nedstängning. Även om varje stödperiod utgörs av en månad kan en eventuell nedstängning avse en kortare tidsperiod, t.ex. en vecka eller en helg.

Precis som i förordningen om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag ska ett krav vara att en del av nedgången i nettoomsättning ska vara orsakad av restriktionen, det vill säga i detta fall nedstängningen. Ett sådant krav är nödvändigt för att ett företag inte ska riskeras att överkompenseras och för att nedstängningsstödet ska godkännas av kommissionen. Detta krav är att nedstängningen ska ha orsakat en nedgång av nettoomsättningen med minst 25 procent i förhållande till referensperioden och följer därmed det som gäller enligt förordningen om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag.

Kravet kan åskådliggöras genom ett exempel. Ett företag bedriver en affärsverksamhet. I april 2019 hade företaget en omsättning på 100 miljoner kronor. I april 2021 blir företaget nedstängt under de två sista veckorna av månaden och ansöker om nedstängningsstöd. Stödperioden utgörs då av kalendermånaden april 2021 i dess helhet. Under denna månad har företaget en omsättning på 40 miljoner kronor. 50 miljoner kronor av hela nedgången i nettoomsättningen är orsakad av att företaget inte har kunnat bedriva sin verksamhet i samma omfattning som tidigare till följd av nedstängningen. Den till nedstängningen kopplade nedgången om 50 miljoner kronor utgör en nedgång motsvarande 50 procent av referensperiodens nettoomsättning om 100 miljoner kronor. Nedgången uppfyller således kravet på att nedstängningen ska ha orsakat en nedgång i nettoomsättningen motsvarande minst 25 procent i förhållande referensperiodens nettoomsättning. Förutsatt att företaget uppfyller övriga krav är det därmed berättigat till omställningsstöd vid nedstängning.

Till skillnad från förordningen om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag bör inte uppställas krav på att vinstutdelning inte får ske

I likhet med vad som gäller för omställningsstöd enligt förordningen om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag bör det även för rätt till nedstängningsstöd uppställas krav på viss nettoomsättning under tidigare räkenskapsår. Det bedöms vara lämpligt att nettoomsättningskravet för nedstängningsstödet sätts på en lägre nivå än vad som gäller för omställningsstöd enligt nämnda förordning. Därför föreslås att rätt till stöd förutsätter att företagets nettoomsättning uppgick till minst 180 000 kronor under det räkenskapsår som avslutats närmast före den 1 maj 2020, vilket motsvarar den nivå som gäller för omsättningsstöd för stödperioden januari-februari 2021 enligt

förordningen (2021:143) om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare för augusti 2020–februari 2021.

Sista dag för ansökan om nedstängningsstöd kommer att anpassas till den period nedstängningsstödet kommer att avse. För det fall att det för samma period finns ett ordinarie omställningsstöd är utgångspunkten att datumen så långt som möjligt ska överensstämja och att företagen ska ha tillräckligt med tid för att förbereda ansökan.

I övriga delar, men undantag av vad som framgår av avsnitt 4.4, föreslås den nya förordningen motsvara förordningen om omställningsstöd till vissa särskilt drabbade företag. Utgångspunkten är därför att förordningsmotiven till den förordningen i väsentliga delar ska kunna tjäna som vägledning även för den nya förordningen.

4.4 Lönekostnader

Promemorians förslag: Kostnader för lön ska anses vara en fast kostnad inom ramen för nedstängningsstödet.

Kostnader för lön ska definieras som företagets underlag för arbetsgivaravgifter för den redovisningsperiod som motsvarar stödperioden ökad med summan av påförda arbetsgivaravgifter för denna redovisningsperiod.

Vid beräkningen av storleken på dessa kostnader ska avdrag göras för preliminärt stöd vid korttidsarbete. Om slutligt stöd vid korttidsarbete har beslutats när ansökan om nedstängningsstöd prövas av Skatteverket ska avdraget i stället göras med det slutliga stödet för perioden. Avdrag ska även göras för ersättning som företaget erhållit för sjuklönekostnader. Detta gäller även andra stöd eller bidrag som företaget fått för lönekostnader inkl. arbetsgivaravgifter.

Skälen för promemorians förslag: Nedstängningsstödet innefattar inte alla restriktioner utan endast de allra mest ingripande, vilket redogjorts för i avsnitt 4.2. Dessa restriktioner kan innebära att företag med relativt kort varsel inte längre får bedriva verksamhet och därmed inte behöver personal i samma omfattning.

Den 1 januari 2014 trädde ett system med statligt stöd vid korttidsarbete ikraft (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56). Stöd enligt det systemet får endast lämnas om det råder en synnerligen djup lågkonjunktur eller är sannolikt att en sådan är nära förestående. Syftet med stödet är att kunna stödja sysselsättningen och dämpa arbetslösheten. Reglerna för statligt stöd vid korttidsarbete innebär att staten, arbetsgivaren och arbetstagaren delar på kostnaderna för korttidsarbete.

Den 7 april 2020 trädde ett nytt system för stöd vid korttidsarbete i kraft (prop. 2019/20:132, bet. 2019/20:FiU51, rskr. 2019/20:199). Systemet är ett komplement till det tidigare systemet. Stöd enligt det nya systemet kan lämnas under en begränsad tid till arbetsgivare som på grund av tillfälliga och allvarliga ekonomiska svårigheter behöver införa korttidsarbete. Det nya systemet gäller för tid fr.o.m. den 16 mars 2020. Stödet vid korttidsarbete har därefter utökats till att omfatta företag som fått maximalt stöd under 2020 och det betyder att dessa företag kan få stöd under

ytterligare sex månader, från december 2020 till juni 2021 (prop. 2020/21:83, bet. 2020/21:FiU42, rskr. 2020/21:182).

Utgångspunkten är att lönekostnader ersätts inom ramen för stöd vid korttidsarbete. Det är dock inte möjligt för företag att få ersättning för hela lönekostnaden genom systemet för stöd vid korttidsarbete och det ställs också ytterligare krav för att en arbetsgivare ska vara berättigad till sådant stöd t.ex. krav på att avtal ingåtts om en arbetstids- och löneminskning. Vid en nedstängning av en verksamhet är det inte möjligt för företagen att bedriva verksamhet. Det är därför lämpligt att lönekostnader räknas som en fast kostnad i nedstängningsstödet. Det innebär att nedstängningsstödet även kommer att omfatta lönekostnader. En sådan ordning underlättar och utökar möjligheterna för företag att få ersättning för lönekostnader vid en eventuell nedstängning.

För det fall ett företag får stöd vid korttidsarbete under en nedstängning ska nedstängningsstödet kunna ges för de lönekostnader som inte omfattas av stödet vid korttidsarbete. Vid beräkningen av ett företags lönekostnader ska därför avdrag göras för belopp som företaget har fått eller kommer att få i preliminärt stöd enligt lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete för samma period. Om slutligt stöd vid korttidsarbete har beslutats när ansökan om nedstängningsstöd prövas av Skatteverket ska avdraget i stället göras med det belopp som motsvarar det slutliga stödet för perioden.

För att underlätta bedömningen ska lönekostnader definieras som företagets underlag för arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) för den redovisningsperiod som motsvarar stödperioden ökad med påförda arbetsgivaravgifter för denna redovisningsperiod. Det är uppgifter som i allmänhet redan tas fram av företagen och därför begränsas den administrativa bördan för båda företag och Skatteverket.

En arbetsgivare kan få ersättning för vissa sjuklönekostnader enligt 17 § lag (1991:1047) om sjuklön. För att underlätta för företagen under pandemin har regeringen beslutat att även ge kompensation till arbetsgivare för den del av sjuklönekostnaden som överstiger det normala. Det har skett genom förordning (2020:195) om vissa sjukpenningförmåner med anledning av sjukdomen covid-19. För att säkerställa att företag inte får stöd för samma kostnader två gånger ska avdrag göras för de ersättningar företaget fått från Försäkringskassan för sjuklönekostnader. Avdraget bör hänföras till samma kalendermånad som företaget har betalat ut den sjuklön som ligger till grund för ersättning för sjuklönekostnaden från Försäkringskassan. Även annat stöd eller bidrag som ett företag erhåller som kompensation för lönekostnader (inkl. arbetsgivaravgifter) ska dras från kostnaden för lön.

När det gäller lönekostnader ska, precis som för övriga fasta kostnader, de kostnader som är möjliga för företaget att undvika genom sådana åtgärder som skäligen kan krävas vid en plötslig nedgång i produktionen eller omsättningen inte anses vara fasta kostnader. Vad som är skäligt att kräva av ett företag måste avgöras i det enskilda fallet. När det gäller lönekostnader kan det som utgångspunkt inte krävas att företaget säger upp personal vid en kortare nedstängning. Lönekostnader för timanställd personal bör dock i normalfallet vara sådana kostnader som kan undvikas. Även om det konstateras missbruk, genom t.ex. omotiverade höjningar av lönekostnaderna vid en nedstängning, bör detta leda till att de ökade lönekostnaderna anses vara kostnader som hade kunnat undvikas.

5 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslaget effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

5.1 Syfte och alternativa lösningar

Nedstängningsstödet är ett komplement till de företagsstöd som regeringen redan har infört eller kommunicerat att den kommer att införa. Syftet är att underlätta för företag att överleva en nedstängning och få bättre möjligheter att ställa om till de förutsättningar som gäller under pandemin. Om förslaget inte genomförs finns en risk att företag som i grunden är livskraftiga tvingas lägga ned sin verksamhet eller minska antalet anställda på grund av att inkomsterna inte täcker de fasta kostnaderna.

5.2 Offentligfinansiella effekter

I tabell 1 redovisas översiktligt de företag som bedöms kunna ansöka om och beviljas nedstängningsstöd. Tabellen bygger på statistik från databasen FRIDA. Det finns sammanlagt ca 80 000 företag i de drabbade branscherna, vilka bedrivs som aktiebolag, handelsbolag eller enskild näringsverksamhet, som har en omsättning som överstiger 180 000 kronor per år och är godkända för F-skatt.

Tabell 1 Antal företag som bedöms kunna ansöka om och beviljas nedstängningsstöd

Antal företag	Avgränsning	Kommentar
Ca 80 000	Utesluter de som har en årlig omsättning under 180 000 kr och är inte godkända för F-skatt.	Det är denna population som är utgångspunkten för de offentligfinansiella beräkningarna.
Ca 15 000	Antal företag med omsättningstapp större än 25 % i [XX] som tillhör de drabbade branscher	De branscher som bedöms påverkas mest är hotell- och restaurang, resor, detaljhandel exkl. livsmedel, kultur- och nöjesbranschen, transport, samt annan serviceverksamhet.

Källa: FRIDA och egna beräkningar.

För att kunna få nedstängningsstöd ska företaget ha tappat mer än 25 procent av sin omsättning under [XX] 2021 jämfört med samma period 2019 orsakat av att företaget varit förhindrad att bedriva sin verksamhet till följd av nedstängningen. Nedstängningsstöd ges därefter med ett belopp som motsvarar en andel av företagets fasta kostnader. Andelen beräknas som 100 procent av företagets procentuella omsättningstapp till följd av nedstängningen. Stödet kan dock högst vara 75 miljoner kronor per månad.

De ekonomiska konsekvenserna av spridningen av coronaviruset är påtagliga i stora delar av den svenska ekonomin, men vissa branscher är extra hårt drabbade. Exempel på sådana branscher är hotell- och restaurangbranschen, resebranschen, detaljhandeln exklusive livsmedel, kultur- och nöjesbranschen, samt annan serviceverksamhet. Det antas att företag i de extra hårt drabbade branscherna kommer att vara förhindrade att bedriva sin verksamhet till följd av nedstängningen.

De offentligfinansiella beräkningarna bygger vidare på löpande statistik och indikatorer över den konjunkturella utvecklingen och uppgifter från Skatteverket. Den offentligfinansiella beräkningen utgår från analyser av mervärdesskattedeclarationerna under perioden november 2020. Det finns i dag ingen tillgänglig statistik över företagens mervärdesskattedeclarationer från december månad eller senare. Utvecklingen i [XX] månad antas vara likartad med utvecklingen i november månad för att identifiera drabbade företag. Det antas att de företag inom drabbade branscher som hade minst 30 procent i omsättningstapp under november månad 2020 jämfört med samma period 2019, kommer att påverkas mest till följd av nedstängningen. Vidare antas att dessa företag kommer att ha ytterligare omsättningstapp som en konsekvens av nedstängningen (upp till 100 procent). Sedan justeras kostnaden ned baserat på branschspecifika utnyttjandegrader från tidigare stödperioder.

Sammantaget bedöms att ca 15 000 företag kommer att vara berättigade till nedstängningsstöd för perioden [XX] till följd av tillämpningen av nedstängningsförordning, vilket är ca 20 procent av de ca 80 000 företag som tillhör de drabbade branscherna.

FRIDA-databaserna innehåller bl.a. taxerings- och SRU-data (standardiserade räkenskapsutdrag) från Skatteverket. Med utgångspunkt i dessa uppskattas de fasta kostnaderna för samtliga företag. Detta kombineras med mervärdesskattedeclarationerna under perioden november 2020 jämfört med samma period 2019. Från mervärdesskattedeclarationerna uppskattas hur många företag som uppfyller de beloppsmässiga kriterierna för nedstängningsstödet och andel av omsättningstappet för stödperioden. Beräkningen bygger därefter på antagandet att ca hälften av de företag som uppfyller de beloppsmässiga kriterierna också ansöker om stödet. Antagandet om hur många företag som kommer att ansöka om stödet bygger delvis på branschspecifika utnyttjandegrader av tidigare stödperioder. Bedömningen är osäker. Utfallen av tidigare stödperioder så här långt visar att ca hälften t.ex. i hotell och restaurangbranschen faktiskt ansöker. Det finns emellertid också skäl att andelen som ansöker kan komma att vara större än tidigare, t.ex. att krisen har visat sig vara utdragen och att kännedomen om stödet är större. Den sammanlagda offentligfinansiella effekten av föreslaget om nedstängningsstöd kan beräknas uppgå till 2,6 miljarder kronor per månad.

Enligt Finansdepartementets beräkningskonventioner är den beräknade effekten en offentligfinansiell bruttoeffekt, dvs. den direkta effekten på den offentliga sektorns offentligfinansiella sparande till följd av en regeländring. Vid beräkningen av offentligfinansiella effekter till följd av förändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i vissa fall även s.k. indirekta effekter. Dessa uppstår om skatteändringen påverkar underlaget för andra skatter eller offentliga utgifter och därigenom påverkar de offentliga finanserna. Summan av bruttoeffekten och de indirekta effekterna utgör den

offentligfinansiella nettoeffekten. De företag som får nedstängningsstöd ska ta upp stödet som en skattepliktig inkomst i inkomstslaget näringsverksamhet. Det gör att skattebasen för företagens inkomstskatt ökar. I den utsträckning som företagen redovisar ett positivt resultat 2021 kommer skatteintäkterna från skatt på företagsvinster (från aktiebolagen) och kommunal och statlig inkomstskatt (från delägare i handelsbolag och enskilda näringsidkare) att öka. I den utsträckning företagen redovisar ett negativt resultat kommer de förluster företagen kan rulla framför sig bli mindre. Detta påverkar åtgärdens sammanlagda effekt på de offentliga finanserna, som därigenom blir lägre.

Den offentligfinansiella effekten är osäker. Även om grunduppgifterna för företagen från FRIDA är av god kvalitet är beräkningen avhängig av hur många av de företag med omsättningstapp som kommer att söka stödet, samt hur stora de fasta kostnaderna är. Om fler företag än väntat ansöker om nedstängningsstöd och de faktiska fasta kostnaderna i dessa företag är större än beräknat blir kostnaden för åtgärden högre och vice versa.

5.3 Effekter för företagen

Förslaget gynnar företag som på grund av spridningen av det nya coronaviruset drabbats av ekonomiska svårigheter och som uppfyller kraven för nedstängningsstöd. Totalt bedöms 15 000 företag omfattas av stödet avseende [XX]. De flesta av dessa företag är små. Cirka 25 procent har upp till 10 anställda och ca 60 procent har mellan 10 och 49 anställda. Resten har fler än 50 anställda.

Nedstängningsstödet lämnas som en andel av företagets fasta kostnader. Andelen beräknas som 100 procent av företagets procentuella omsättningsminskning på grund av nedstängningen för stödperioderna 2021. Stödet kan inte överstiga 75 miljoner kronor per företag per månad. Detta takbelopp påverkar i huvudsak de största företagen som har höga fasta kostnader och, om de slår i taket, som procentuellt sett inte får kompensation i samma utsträckning som mindre företag även om de får högre stödbelopp i absoluta tal jämfört med företag som inte slår i taket.

De ekonomiska konsekvenserna av spridningen av coronaviruset är påtagliga i stora delar av den svenska ekonomin. Vissa branscher kommer dock att drabbats extra hårt till följd av nedstängningen och stödet bedöms därför i störst utsträckning ges till företag inom hotell- och restaurang, resebranschen, detaljhandeln exklusive livsmedel, kultur och nöjesbranschen, vissa delar av transportbranschen, samt annan serviceverksamhet.

Syftet med nedstängningsstöd är att underlätta för företag som på kort sikt har problem med att täcka sina fasta kostnader när intäkterna faller till följd av covid-19-pandemin och nedstängningen. På så sätt undviks att företag som i grunden är livskraftiga tvingas att lägga ner sin verksamhet eller minska antalet anställda. Nedstängningsstöd kan beviljas om ett företags omsättning i procentuella termer har fallit mer än 25 procent i [XX] 2021. Detta tröskelvärde påverkar företagets konkurrensförhållanden. Ett företag som tappat strax under 25 procent av sin

omsättning behandlas i och med detta på ett annat sätt än det företag som tappat strax över 25 procent, trots att deras situation i praktiken är relativt likartad. Denna problematik finns oavsett vilket tröskelvärde som väljs. Nivån får anses vara en lämplig avvägning, eftersom ett mindre omsättningstapp är något som ett företag i normalfallet bör kunna hantera. Förslagets positiva konsekvenser för företagssektorn bedöms överstiga den gränsproblematik som ett tröskelvärde för med sig. Stödet kan sökas av företag i alla branscher och organisationsformer, och påverkar därför inte konkurrensförhållandena mellan företag i denna dimension.

Reglerna är inte utformade på ett sätt som bedöms medföra att särskild hänsyn behöver tas till små företag. Reglerna har en generell utformning som innebär att den mängd information ett företag behöver lämna ökar med verksamhetens omfattning. Det medför att mindre företag i de allra flesta fall behöver lämna en mindre mängd information än större företag. Företag som inte haft en omsättning under 2019 har enligt förslaget ingen referensmånad att hänvisa till. Dessa företag kommer därmed inte kunna ta del av detta stöd eftersom de inte kan anses ha haft en omsättningsminskning. Det innebär att nystartade företag som drabbats av de ekonomiska följderna av det nya coronaviruset kan hamna i en svårare situation än företag som startats innan augusti 2019.

5.3.1 De administrativa kostnaderna beror på företagens storlek och nivån på stödet

För att få del av nedstängningsstödet måste en ansökan lämnas in till Skatteverket. Ansökan lämnas elektroniskt och ska innehålla uppgifter om omsättning i [XX] 2021 respektive 2019 samt uppgifter om de fasta kostnader som stödet avser. Många företag kan också behöva lämna ytterligare uppgifter, såsom försäkringsersättning eller annat statligt stöd för förlorad omsättning. Företag som ingår i en koncern måste även lämna vissa uppgifter om andra koncernföretag. Om det sökta nedstängningsstödet uppgår till minst 100 000 kronor är ett krav att uppgifterna intygas av revisor. Vidare krävs s.k. bestyrkandeintyg för ansökningar som uppgår till minst 3 000 000 kronor för respektive stödperiod (se avsnitt 4.3).

Företagens kostnader består av den tid som får läggas på att samla in den information som krävs och att sammanställa den i en ansökan samt i förekommande fall de direkta kostnaderna för intyg från revisor.

Tidsåtgången för att samla in nödvändig information och att sammanställa den i ansökan till Skatteverket är svår att bedöma. Det bör dock vara stor skillnad i tidsåtgång mellan olika företag. För ett mindre företag som endast behöver lämna uppgifter om minskad omsättning och fasta kostnader bör tidsåtgången vara begränsad. För företag som ingår i en koncern och där det finns ytterligare information som är relevant för nedstängningsstödet är det troligt att sammanställningen fordrar flera timmars arbete. Med beaktande av de stora inbördes skillnaderna i den grupp företag som är berättigade till stöd, bedöms tidsåtgången för att uppfylla kraven i ansökan ligga i ett brett tidsspänn. Det har sedan omställningsstödet infördes framkommit uppgifter som tyder på att den tidigare tidsuppskattningen var i underkant. Tidsåtgången för de allra

flesta företag bedöms dock uppgå till mellan 1 timme och 15 timmar. Sannolikt finns ett fåtal företag som behöver lägga ned betydligt fler timmar än så, men de bör vara så få att de inte påverkar den genomsnittliga kostnaden mer än marginellt.

Den genomsnittliga timkostnaden beräknas i enlighet med Tillväxtverkets rekommendation (Tillväxtverket, Ekonomiska effekter av nya regler – Så beräknar du företagets kostnader). Bedömningen är att en jurist eller kvalificerad ekonom utför den informationsinsamling och sammanställning som är nödvändig för en komplett ansökan. Den genomsnittliga månadslönen för en affärs- och företagsjurist uppgår enligt SCB:s statistik över genomsnittlig månadslön 2019 till 58 800 kronor. Enligt Tillväxtverket ska den genomsnittliga månadslönen multipliceras med schablonvärdet 1,84 som inkluderar semesterersättning, arbetsgivaravgifter och en overheadkostnad. Om det antas att tiden för den löpande hanteringen varierar mellan 1 timme och 15 timmar för alla företag, motsvarar kostnaden mellan 1/160 och 15/160 av en genomsnittlig månadslön. Kostnaden för en ansökan kan därmed beräknas till mellan 680 kronor ($58\,800 \times 1,84 / 160 \approx 680$) och 10 100 kronor ($58\,800 \times 1,84 \times 15 / 160 \approx 10\,100$).

Det totala antalet företag som är berättigade till nedstängningsstöd beräknas uppgå till ca 15 000. Den uppskattade tidsåtgången bedöms för de allra flesta företag ligga inom tidsspannet 1 till 15 timmar. Det är dock rimligt att utgå från att det är fler företag som ligger i den lägre delen av tidsspannet än i det högre. En mycket grov uppskattning är att den genomsnittliga tidsåtgången uppgår till 4 timmar. Med den osäkerhet som råder i denna uppskattning kan de samlade kostnaderna uppskattas till ca 41 miljoner kronor ($[15\,000] \times 680 \times 4 \approx 41$ miljoner).

Utöver kostnaden i tid för att samla in relevant information och sammanställa den tillkommer kostnaden för revisorsintyg för företag vars stöd överstiger 100 000 kronor. Bedömningen är att ca 20 procent av de företagen kommer att vara berättigade till ett stöd av en sådan storlek att revisorsintyg krävs. Vidare kommer mindre än 1 procent av de företagen som är berättigade till nedstängningsstöd att behöva lämna s.k. bestyrkandeintyg. Sedan förslaget om omställningsstödet avseende perioden mars-juli utformades har det framkommit uppgifter som tyder på att kostnaderna för revisorsintyg varierar stort mellan olika företag och att kostnadernas storlek beror på en mängd individuella faktorer. På grund av att förutsättningarna ser så olika ut mellan olika företag och att kostnaderna för revisorsintyg inte förefaller ha något samband med stödets storlek, företagets storlek eller någon annan faktor som kan användas för att kategorisera företag, är det inte möjligt att med rimlig säkerhet uppskatta den genomsnittliga kostnaden för revisorsintyg. Det är därmed heller inte möjligt att uppskatta den totala kostnaden för revisorsintyg. Det är dock troligt att kostnaden för revisorsintyg för många företag, som redan tidigare har blivit bedömda av en revisor, är lägre denna gång om den nya ansökan liknar den tidigare.

5.4 Effekter för makroekonomin och sysselsättningen

Nedstängningsstödet bedöms leda till att färre företag lägger ned sin verksamhet jämfört med om stödet inte genomförs. Eftersom fler företag bedöms överleva till följd av stödet bedöms det bidra till att färre personer förlorar sina arbeten som en följd av spridningen av coronaviruset. För många mindre företag kan stödet bidra till att de i högre grad har möjlighet att behålla personalen under perioden som inkomstbortfallet varar. I kombination med andra stödåtgärder bidrar stödet till att företag får bättre förutsättningar att klara den period av ekonomiska påfrestningar som följer av coronaviruset. Att färre personer förlorar sitt jobb bidrar också till att hålla upp hushållens konsumtion och den allmänna efterfrågan i ekonomin. I det perspektivet utgör åtgärden en del av de samlade ansträngningarna att förhindra en mer varaktig ökning av arbetslösheten.

5.5 Effekter för enskilda

Det är i första hand två grupper av individer som bedöms gynnas av förslaget. En grupp utgörs av ägare av företag som får nedstängningsstöd och på så sätt kan undvika konkurs. En annan grupp utgörs av personer som kan förväntas kunna bibehålla eller återgå till sysselsättning på grund av deras arbetsgivare har fått nedstängningsstöd.

Stödet medför även att konsumenterna kan ta del av ett bredare utbud än vad som hade varit fallet om verksamheter, som i grunden är livskraftiga, hade tvingats lägga ner. Detta gäller särskilt utbudet inom de branscher som antas drabbas särskilt hårt som hotell- och restaurangbranschen, resebranschen, detaljhandeln exklusive livsmedel, kultur- och nöjesbranschen, transport, samt annan serviceverksamhet.

5.6 Effekter för offentlig sektor

Förslaget bedöms inte få några direkta konsekvenser för den kommunala självstyrelsen eller för kommunernas organisation och verksamhet. I den utsträckning stödet ges till enskilda näringsidkare eller delägare i handelsbolag påverkar stödet kommunernas skatteintäkter eftersom stödet ska tas upp som en skattepliktig inkomst i inkomst av näringsverksamhet. I den utsträckning nedstängningsstöd innebär att berörda företag bidrar till fortsatt verksamhet bidrar det till att vidmakthålla den kommunala sektorns skatteintäkter. Nedstängningsstödet bedöms vidare kunna innebära stabilare sysselsättning

5.7 Fördelningseffekter

Förslaget påverkar inkomstfördelningen dels genom effekten på företagsägarnas inkomster, dels genom effekten på de anställdas arbetsinkomster.

Ägare av företag som berörs av nedstängningsstödet gynnas i den utsträckning förslaget har en positiv effekt på företagets resultat. Ägandet av denna typ av kapitaltillgångar är koncentrerat till personer i den övre delen av inkomstfördelningen, vilket innebär att inkomstskillnaderna sannolikt ökar jämfört med en situation utan nedstängningsstöd.

Effekten på de anställdas arbetsinkomster bedöms dock verka i motsatt riktning, dvs. i riktning mot minskade inkomstskillnader jämfört med en situation utan nedstängningsstöd. Givet att nedstängningsstödet medverkar till att färre förlorar sin arbetsinkomst kommer förslaget bidra till en jämnare fördelning av arbetsinkomsterna i befolkningen jämfört med en situation utan nedstängningsstöd.

Effekten av nedstängningsstödet på företagsägarnas respektive de anställdas arbetsinkomster bedöms således påverka inkomstfördelningen i olika riktning, och den sammantagna effekten är därför oklar. I den mån åtgärden bidrar till att förhindra en mer varaktig ökning av arbetslösheten bedöms åtgärden ha en viss bestående effekt på inkomstfördelningen.

5.8 Effekter för jämställdheten

Kvinnor och män kan påverkas av förslaget såväl i egenskap av företagsägare som i egenskap av anställda.

Förslaget är direkt riktat mot företag och gynnar därmed företagsägarna. Eftersom män är överrepresenterade som företagare indikerar det att förslaget, i detta avseende, kan komma att beröra män i högre utsträckning än kvinnor.

När det gäller förslagets påverkan på anställda så bedöms nedstängningsstödet bidra till att färre personer förlorar sina arbeten tillfälligt eller permanent i följderna av spridningen av coronaviruset.

Sverige har en tydligt könssegregerad arbetsmarknad sett till sektorstillhörighet. Kvinnor arbetar i större utsträckning i den offentliga sektorn och män i större utsträckning i den privata sektorn. Eftersom män är överrepresenterade bland anställda i privat sektor indikerar det att förslaget, även i detta avseende, kan komma att beröra män i högre utsträckning än kvinnor.

5.9 Effekter för myndigheter och domstolar

Skatteverket är den myndighet som prövar ansökningar om nedstängningsstöd och utövar efterkontrollen av stödet. Totalt bedöms ca 15 000 företag omfattas av nedstängningsstödet för [XX]. Av dessa bedöms flertalet ansöka om stödet. Skatteverket kommer att få ökade kostnader för hantering och kontroll av ansökningar, it-utveckling och informationsinsatser med anledning av förslagen. De tillkommande utgifterna beräknas uppgå till 60 miljoner kronor. Utgifterna beräknas rymmas inom anvisade medel.

Skatteverkets beslut kommer att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det är i nuläget svårt att bedöma i vilken omfattning som måltillströmningen kommer att öka. Det finns skäl att utgå från att

endast ett mindre antal beslut om nedstängningsstöd kommer att överklagas. Mot bakgrund av att det förutsätts en skyndsam handläggning i ett inledande skede så att stödet snabbt kommer de sökande till del finns det däremot anledning att tro att en större andel av besluten om återkrav kommer att överklagas. Besluten om nedstängningsstöd och besluten om återkrav bedöms sammanlagt uppgå till ca 20 mål i förvaltningsrätterna. Därutöver tillkommer ett mindre antal mål om t.ex. anstånd, betalningssäkring och företrädaransvar. Eventuella merkostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar. Regeringen avser dock att noga följa utvecklingen av vilka effekter som förslagen får för domstolarnas del.

Det kan antas att ett antal beslut om återkrav av nedstängningsstöd kommer att överlämnas till Kronofogdemyndigheten för indrivning. Eftersom straffbestämmelserna i lagen om omställningsstöd blir tillämpliga på stödet bedöms förslaget även leda till ett antal ärenden för Ekobrottsmyndigheten och i viss utsträckning även för Åklagarmyndigheten. Förslaget bedöms även kunna medföra en begränsad kostnadsökning för Kriminalvården i form av ett antal ärenden om straffverkställighet. Eventuella merkostnader för dessa myndigheter ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

5.10 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Vid utformningen av stöd till företag måste EU:s statsstödsregler särskilt beaktas. Förslaget utgör i statsstödshänseende en ny stödordning som måste anmälas i enlighet med EUF-fördraget.

Stödet bedöms vara förenligt med artikel 107.2 b i EUF-fördraget.

Förslaget bedöms också vara förenligt med EU-rätten i övrigt.